

Štampa razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6 L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrata.

Oglas: Enostopna peti-
vratna K 150, osmrtnica
in zahvale po K 250, raz-
glas in poslano vrstica po
K 2; večkratne objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasi slovenske socialno-demokratske stranke.

Posamezna številka stane
— 60 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 96, za pol
leta K 48, za četrt leta
K 24, za mesec K 8.
Za nemško celo leto K 114,
za ostalo tujino in Ameriko
K 120. — Reklame se za
liti so posredno proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6 L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Slovenski zadružni kongres.

Naš zadružni kongres je vspe-
šad vse silajno. Vključil nepričakovanih
ovir, s kolonijami smo se imeli
boriti vsled nepričakovane omejitve
prometa na južni železnici. Se je
zbralo na posvetovanjih, ki so se vr-
šila v Ljubljani v nedeljo dne 25. ja-
nuarja, nad 150 zastopnikov, tako
funkcionarjev, kakor funkcionarjev
naših gospodarskih organizacij.

Iz marsikaterih krajev je bilo
težko priti. Naši vrli koroski dele-
gati so morali iti na primer osem ur
peš do šotanske postaje, da so se
mogli udeležiti kongresa. Vključil te-
mu jih je urilo v Ljubljano petnaest.
Sedem iz Pohorja so morali iti zo-
pet dolgih 20 km peš v Maribor.
Vožnja iz Maribora do Ljubljane je
trajala celih 10 ur, ker se je bilo tre-
ba voziti s tovornimi vlaki, i. t. d.

Ta dejstva nam dokazujejo bolj
kakor vse drugo, kak duh veje v na-
ši gospodarski organizaciji. Sredi
med razvalinami vsega, kar je bilo
nekaj velikega, se zbira pošteno-
valna, močna in trdna armada naših
gospodarskih organizacij in moti se
oni, kdor misli, da je nalt v vsaki
gostilni delavstvo, samo ne v trdno
sklenjenih gospodarskih organizaci-
jah...

1.

Dopolodne ob 9. uri se je zho-
rovanje pričelo. Najprej se je vršil
občni zbor Konsumnega društva za
Ljubljano in okolico.

Govor sodr. Antona Kristana.

Občni zbor je otvoril predsed-
nik nadzorstva S. Karl Tekavec, ki je
pozdravil dole delegate in goste,
prečital pozdrave Velenakup, družb
iz Dunaja in iz Prage ter predlagal
opravičiti red za zborovanje. Nato
je povzel besedo ravnatelj sodruga
Anton Kristan, ki je razpravljalo o
poročilu načelnstva razvalj v letni
govoru sledeče misli:

Ko smo se zbrali v tem trenutku
na obnem zboru društva, s kolonijami
me veže toliko let skupnega dela, se
ne morem omejit na suho poročilo
načelnstva, ne da bi se dotaknil pri-
tem splošnega političnega položaja.
Zakaj samo v okviru izrednih poli-
tičnih in gospodarskih razmer, ki nas
obdajajo, nam je mogoče delovanje
našega načelnstva in vsega društva
pravično presojati. Razven tega se
mi zdi tudi za to potrebno, da se teh
razmer dotaknem, ker stopamo stari
bojevniki danes v razburkanih no-
vih časih vnovič kot kandidati za
načelnstvo pred vas in vam stavlja-
mo vprašanje zaupanja. Ker temelji
na zaupanju tudi naša gospodarska
organizacija, inoram govoriti na go-
spodarskem zborovanju tudi o poli-
tični ki trsi danes nezaupanje med

nas. So ljudje, ki obstoj naše poli-
tično delo, češ, da le premalo radi-
kalno in da se ne zavzema dovolj
odločno za našo delavsko stvar. Go-
vorijo se o diktaturi proletariata. Tudi
jaz sem za to diktaturo in če pogle-
dam nazaj, lahko mirno trdim, da
sem lo delja leta pripravljali. Ako
bi storili tudi vsi oni tako, ki nam
svetujejo danes radikalizem, bi bili
danes diktaturi proletariata nepri-
merno bližje, kakor smo. Žal, da so
delali naši mladi radikalci takrat, ko
smo se za sevanje veliko dobo pri-
pravljali, ponajveč v sokolskih in
orlovskih društvih, ali pa smo bili in-
diferentni. Tako smo prišli v sedanjo
dobo nezadostno pripravljeni. Nima-
mo potrebnih sil, da bi mogli z nado
na trdni uspeh sami organizirati na-
šo novo državo. V brezupne hoje pa
svolih čet ne bomo vodili, ker nismo
vajeni porazov, ampak zmag.

Danes na le položaj tak, da se za
delavstvo sicer ne da pridobiti vse-
ga, pač pa neizmerno mnogo.

Pet let se je uničevalo, naše go-
spodarske vezi so pretrgane, tovar-
ne stojijo, železnice zastajajo in na
vseh straneh nam grozi beda in po-
manjkanje. Iz vsega tega vodi samo
en izhod in nlemlu se pravi vstranost
in delo. Če bomo razbili še to indu-
strijo, kar io imamo, če bomo ustavi-
li železnice, nas čaka glad, obup in
pomanjkanje. Mislimo, da našemu
delavstvu ni vse eno, ali naše tovar-
ne gredo, ali se dovajajo k nam ži-
vila, ali ne. Zato smo smatrali za
svojo dolžnost, da zastavimo tudi mi
svoje meči, da spravimo naše go-
spodarstvo v pravi trti. Naša dežela
je bogata. Bosna in Maccedonija imajo
bogate železne rudnike, ki spada-
jo med največje na svetu. Naša
Koroska ima otonne množine svin-
čene rude. Številni premogokopi so
še neizrabljeni. Naši železni industri-
ji na Jesenicah, Starih in Mežiški
dolini na vsega potrebneja prunaj-
kue. Treba je vse te vire izrabiti in
strniti v megočno celoto. To edino
je pot v boljšo čase. Druge poti ni.
Pri tem je odločilne važnosti, ali po-
magamo mi tu sograditi ali ne. To,
kar se da v teh letih za delavstvo
izgale doseči, se pozneje v natežjih
bolih ne bo dalo doseči. Ker mislim
tako, sem se nekoliko odtegnil pre-
jšnjemu intenzivnemu delu v vaših
vrstah in sel na politično torišče, da
pomagam odvrtiti nesrečo, ki nam
grozi in položiti temelje za našo
boljšo bodočnost.

Radikalni agitatorji preradi tr-
de, da to ni naloga socialistov in da
le nam trpljenje in pomanjkanje do-
brodoščlo, ker vstvarja vse to socia-
liste. Na take socialiste ni dati mno-
go. V trenutku, ko se pograbi tisto

malo, kar je v revščini še ostalo, se
bo tak socializem nehaj. Zato nistem
za diktaturo proletariata, ki bi go-
spodarila nad zapuščenimi dimniki,
praznimi fabrikami in železnicami,
ki ne gredo. Tudi pred mojim očmi
le diktatura proletariata. A ta dikta-
tura nal vlada nad bogatimi tovar-
nami, nad gostim železniškim omre-
žjem, nad plodnimi polji, ta diktatu-
ra nal vodi milione pridnih rok. Ta-
ko diktaturo pa le treba z naporom
pripravljati.

Naša konsumna organizacija je
v vrstah onih priprav in začetkov za-
njo. Mi smo se razvili v zadnjih letih
zelo lepo. Danes imamo 29 pro-
dalalen in milijonski promet. Iz Ljub-
ljane smo šli v vsa večja mesta in
industrijske kraje Slovenije. Danes
niso med nami samo delegati iz Ljub-
ljane, ampak tudi iz vse Gorenjske,
Notranjske, Dolenjske, Posavja, Ce-
lja in Savinske dol. Maribora. Po-
horja in Koroske. Naša organizacija
predstavlja po svojem obsegu in di-
sciplini cvet slovenskega delavstva.
To je armada z lasnimi cilji, armada,
ki ve, kaj hoče, ki je vajena uspehov
in zmag in ki se tudi v bodoče v
svojih upih ne bo varala. Danes je
silno težko preskrbljevati prebival-
stvo z živlžem in drugimi potrebni-
mi stvarmi.

To vključ temu, da so v naši
državi bogati kraji, ki so žitnica
srednje Evrope. Glavni vzrok vseh
težav je iskati v neurejenem želez-
niškem prometu. Zato je več vzrok-
ev.

Po vojski smo dobili sicer večje
število lokomotiv in vagonov, a
mnogo tega materiala je bilo že ta-
krat pokvarjenega. Odkar imamo
novo državo, pa se ni mnogo po-
pravljalo. Če se le pokvari en žele-
zniški stroj, se je vzelo drugega
i. t. d. in bati se je bilo, da nekoga
lepega dne sploh ne bo nobene dobre
lokomotive več. Potem bi bili nasto-
pili res časi, kakor lih je slikal en
tukašnji list, časi, ko bi moral za-
lahati človek svojega oslička, ako bi
hotel priti iz Ljubljane v Belgrad.
Ker pa bi se na ta način ne moglo v
Banatu dobavljati žita, bi pomenilo
to za naše delavstvo lakoto, za našo
gospodarsko organizacijo pa prop-
ast. Da se to ne zgodi, je bilo nuj-
no potrebno, da pripomoremo tudiod

svole strani, da si nahavi država v
tuhini. Nemški Avstriji na Češkem in
v Nemčiji novih lokomotiv in strojev
za železniške delavnice. Ko sem se
mudil v Pragi, na Dunaju in Berlinu,
kamor sem odpotoval v to svrhu, se
je nakupilo v resnici za ogromne
svoje strojev za nove železniške de-
lavnice, ki se bodo postavile tam,
kjer le treba. Tako bo našlo na tiso-
če rok, ki so vsi na bomo obvaro-
vani neopredeljeni v prehrani in indi-
rektno in direktno bodo tudi naši
zadružni zasigurni redni dovozi. Če
se tudi uspehi takega dela morda ne
bodo pokazali v 14 dneh, — tega ne
more nobened razsoditi, ne pričako-
vati, — a da tako delo ni bilo po-
trebno tako v interesu našega de-
lavstva kakor naše zadruge posebel,
tega tudi ne more nihče trditi. Kdor
misli, da se hodi v sedanjih razme-
rah in v decembru za zabavo na po-
tovanju se zelo moti.

Druz razlog, zakaj na železni-
cah ni šlo nikamor naprej, le iskati
v slabih upravi na železnicah in v ko-
runciji od zgoraj in spodaj. To se le
reorganiziralo, in sedaj so krepke
roke na delu, da ustvarijo tudi v tem
ožiru boljšo razmere. Tako smemo
urati, da se obne glede dovoza ži-
vil vse na bolje in da bo tudi našemu
delavstvu v bodoče lažje dobiti vse
potrebno.

Povdarjati moram eno: Če le
bile v preteklih mesecih čisto slabo,
ni bilo slabo zato, ker smo posku-
šali z vsemi silami odpraviti nedo-
statke, ampak zato, ker se je pod
prejšnjo vlado predolgo pustilo, da so
se razmere tako na slabo razvile.

Kakor vidite, smo se imeli bo-
riti v preteklosti s silnimi težavami.
Ako smo lih hoteli premagati, smo
moral delati po našem uverjenju ta-
ko, kakor smo brez ozira na kritiko
in zabavljanje, pa nal je prihajalo od
koderkoli. Z združenimi močmi in
medsebojnimi zaupanjem, bomo us-
varili vse, kar imamo še pred seboj.
Z leti bomo imeli ne samo cvetoče
trgovine, ampak tudi lastne tovarne
in veliko industrijo. V to svrhu str-
nimo svoje sile in naša pot bo vodila
ve ter nar i do lepšega in popolne-
čega. Izvalarja sodr. ministra Krsta-
na so sprejeli zborovalci z burnim
odobnavanjem. (Konec prih.)

Kakšne so razmere v Rusiji.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Diktatura v Rusiji se omiljuje. — Vprašanje miru z Rusijo.

Berlin, 21. jan. 1920.

Napisati hočem nekaj besedi o
sovjetski Rusiji. Berlin je namreč
precej bližji Petrogradu in Moskvi
kot Ljubljani. Varšava je tudi bližje

Berlinu nego Ljubljani: šest ur z br-
zovlakom, pa si v središču Poljske!
Mogoče da vam sporočim kaj zani-
mivega tudi še o teh krajih, ali za se

da lse mi zdi potrebno, da napišem
nekaj o državi, ki interesira ves svet
— o sovjetski Rusiji.

Velicile neprestano obravnavajo
vprašanje, kako bi ugonobile bolše-
vizem v Rusiji. Vsak dan čitamo te-
legrame, ki sporočajo, kaj se je v tem
oziru že dogovorilo med Clemence-
aumom, Lloydom Georgeom, Wilso-
nom in Japonci — ali v vseh le za-
vest, da je rusko vprašanje silno trd-
oreh.

Kakšne razmere so v Rusiji?
Težko le to povedati. Se težje pa po-
vedati, kaj bo jutri ali pojutrišnjem.
Pravijo, da vlada v Rusiji glad. Za
funt kruha se baje plača 100 za funt
masla pa 800 rubljev. Kmetje sploh
nečejo več sprejemati denarja, mar-
več hočejo le blago za svoje pridelek.
Rusija šteje 85% kmetov, ki pa nika-
kor ne mislijo organizirati kako gi-
banje proti bolševizmu, kakor bi to
rad videl zaradno evropski kapitali-
zema. Meščanstvo pa le že popolnoma
brez moči.

Bolševiška organizacija le dobra
in pozna vse slabosti buržoazije in
kmetov. Kmete drži še v nekaki in-
dolenci, meščana ter intelektualca pa
zadržuje pri tleh z raznimi drugimi
sredstvi. Diktatura se v splošnem
omiljuje. Oni seveda, ki hoče vstopiti
v bolševiško armado, ter postati tako
praktičen bolševik, dobi vsega v iz-
obilju. Kal pa glad vse stori — o tem
seveda ni treba govoriti. Če bi res
hotele velicile vojaško pobijati bolš-
evizem, bodo morale spoznati res-
nico trditve Clausewitzja, da je Rusija
tudi zaradi svoje neizmerno razpro-
stranosti nepremagljiva...

Denikin in Kolčak sta popolnoma
brez moči in se ne moreta zaniti ni-
kamor in največ zaradi tega ne, ker
se za njunim hrbitom polavilo takoj
nove množestevilne vstaje in bel ar-
madi sta tako vedno med dvema tre-
mi ognji... Kdor bi hotel Rusijo oh-
vladati, bi moral predvsem kmete
pridobiti na svojo stran, tega pa se-
veda meščanske stranke sploh niso
več zmogče. Dalje bi moral tisti, ki bi
hotel zavzeti te pokrajine, obdržati
lih precej časa vojaško zasedene. Ali
je to mogoče? In še pri vladajoči
moral vojakov Denikina ali Kolča-
ka? Ne!

Edino vojaši iz Amerike ali Japona-
ske bi morda še bili sposobni za kaj
takega, drugi pa čisto gotovo ne. In
— kle pa se nadele parlamenti, ki bi
dovolili take milijardne kredite za
naravnost obupne in brezuspešne po-
skuse v Rusiji?

Zdi se mi, da bodo oni, ki še vedno
nočejo slišati o miru s sovjetsko Ru-
sijo, tudi kmalu že prišli do spozna-
nja, da le treba z Rusijo skleniti kon-
čnoveljavni mir. Zlasti iz Angleške
prihajajo glasovi, ki zahtevajo mir z

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil
Fran Albrecht.

(Dalle.)

»Nal smem pogledati!« sem rekel in posku-
tal odpenjati še naprej in povečati odprtino. A
bil sem preveč razburjen, odpenjanje zadnjih
spodnjih gumbov, kjer le bluzja tako tesno
speta s krilom, mi ni hotelo izpod rok. »Pro-
sim, ali smem videti, samo majčkeno...« čisto
majčkeno...

Položila mi je roko krog vratu, počasi,
nežno. Njen vroči dih mi je vel naravnost v
lice iz rdeče prosevaločih, trepetočih nozdrvi;
z drugo roko je sama pričlenila odpenjati
gumbe, drugega za drugim. Smejala se je, v
zadregu, s kratkimi sunki in se ozrla večkrat
gori k meni, ako sem pač opazil, da jo je strah.
Odvezala je trakove, odpela moderček in biva-
lkrati očarana in vsa polna stohu. In s svo-
jimi grobnimi rokami sem tipal vsekrižem po
teh trakovih in gumbih...

Da bi odvrnila pozornost od tega, kar se
je godilo, me je pogladila z levico po ramenu
in rekla:

»Kakšna množica las leži tu!«

»Da,« sem odgovoril in skušal prodreti s
svojinimi ustnicami do njenih prsi. V tem tre-
nutku je ležala pred mano s čisto odprto oble-
ko. Toda hipoma se je osvestila, ko da je šla
predaleč; pokrila se je zopet in se malce vzrav-
nala. In da bi skrla svojo zadrego radi odprte
obleke, je zopet pričela govoriti o množici iz-
padlih las, ki so mi ležali po ramenu.

»Čemu vam lasje tako izpadajo?«

»Ne vem!«

»Oh, seveda preveč pljančujete in nema-
ra... Fei, saj ne morem niti povedati! Sra-
mulje se! Ne, tega bi si ne mislila o vas! Da
vam, pa še tako mladim, izpadajo lasje!...
Zdal mi izvolite povedati, kako pravzaprav ži-
vite. Prepričana sem, da je strašno! Ampak
čisto resnico, slišite? Nobenih izgovorov! Si-
cer pa vam berem na nosu, ako mi kaj prikri-
vate. Torej pripovedujte zdaj!«

»Da, ampak najprej vas smem poljubiti na
prsa, ali ne?«

»Ali ste ob pamet? Tako, torej pričnite,
pripovedujte!«

»Ne, liuba moja, sladka... prosim, ali
smem najprej?«

»Hm, Ne, ne, ne najprej... nemara po-
zneje... Najprej bi rada slišala, kakšen človek
ste. Ah, prepričana sem, da je strašno!«

Mučilo me je, da misli o meni vse najhuj-
še; bal sem se, da bi je čisto ne odbijal in nisem
prenesel suma, ki ga je gojila z ozirom na mole
življenje. Hotel sem se oprati v njenih očeh, se
izkazati vrednega nje, li dokazati, da sedi ob
strani malone angeljskega človeka. Gospod, ti
mol bog, doslej sem lahko šel na vrstih, ko-
likokrat sem pal.

Pripovedoval sem, pripovedoval vse in
pripovedoval samo resnico. Nihčevar risem na-
pravil huje nego je bilo; nisem nameraval
vzbujati v nji sočutja; priznal sem tudi, da sem
bil nekega večera ukradel pet kron.

Sedela je in prisluškovala z odprtimi usti,
bleda, prestrašena, do smrti zhešana v svojih
bleščočih očeh. Hotel sem stvar zopet popra-
viti, zbrisati žalostni vtis, ki sem ga napravil,
zato sem se zavaljal in rekel:

»Ampak zdaj le seveda vse to pri kraju!«
sem rekel. »o kaj takšnem ne more biti ni go-
vora; zdaj sem na varnem...«

Ona pa je bila zelo pobita. »Bog me ču-
vaj!« le rekla samo in nato molčala. Rekla je
to v kratkih presledkih in le nato vsakokrat
zopet obmolnila. »Bog me čuval!«

Prišel sem se šaliti, to ščepetal in privil na
svoje prsi. Obležo si je zopet zapela; to me je
malce jezilo, da naravnost žalilo me je. Kaj ti
je bilo treba zapenjati obleko? Sem li bil mar

nevrednejši v njenih očeh, zdaj, ko nistem bil
sam kriv tega, da so mi izpadali lasje. Ali bi li
bilo ljubše, ako bi se bil napravil za razuzdan-
ca?... Le nobene neumnosti ne! Zdal je ve-
ljalo, kar naskočiti! In ako le bilo samo to, no-
tem pri vsem, kar... Položil sem ro vzdolž,
položil lo kratkoma na zof.

Branila se je. — sicer čisto narahlo — in
me ozledovala začudeno.

»Ne... kaj hočete?« je vprašala.

»Kaj hočem?«

He, vprašala le, kaj hočem? Naskočiti sem
hotel, naskočiti kar brez ceremonij! Ni bila
moja navada, naskakovati samo tako od da-
leč; to nikakor ni bil moji običaj, moja poseb-
nost kot človek. Prepričati kar tako se ne dam
in samo od nagehanega čela se ne rastim na-
nati. Ne, ne, pri molli veri! Ne da bi opravi-
l svojo reč, nisem še nikoli izšel iz takšne afere...

Zatorej sem naskočil.

»Ne!... ne, ampak...?«

Pa č, sem odvrnil, prav to hočem!

»Ne, ali slišite?« je zakricala. In nato je
pristavila žaljive besede: »Saj niti za gotovo
ne vem, če niste blazni!«

Nehote sem obstal in rekel: »Tega ne mi-
sliste resno!«

(Dalle prih.)

Rusijo. Tudi glede pogovorov se že čujejo pozitivni predlogi.

Zahteva se v glavnem, da odstojita Ljening in Trotsky, ter da se pravi kabinet tako, da vstopijo vanj tudi meščansko-radikalni elementi.

Dr. Francé Goršič:

Prvo leto našega pravosodstva.

II.

O pravosodni oblasti.

Kadar v loncu zakipli, pride v hipu na vrh, kar je bilo na dnu. Isto fizično pravilo opazimo, kadar je drent, ko včasih pride gruča iz ozadja prva na plan, dočim se jedva temu in onemu nameri, da ga val iztisne skozi vrata, pri katerih je dolgo čakal, kdaj jih odpro.

Slično se je v naši nekrvavi Jernevi noči konec oktobra 1918 namerilo, da so med prvimi stopili na plan našega pravosodstva sodniki iz ozadja, ki so ven stopili vrata za seboj ukazali zapreti in ki so vsaj prve mesece minulega leta do sebe pripuščali le te, ki so jim bile po godu osebe. Drugim so, da ne bi z njimi v caker hodili, z odločno besedo velevali, katera mesta jim je zavzeti. Ta mesta so bila za vrati. Tako se je na tem terišču odigrala revolucija naroda.

Vsi so govorili, drugi njim, oni drugim, da je velikim časom treba velikih ljudi. Bog nas varuj, samo mahnen ne bodi in tak, da ne bi imel velike ideje. Kako kreniti po praznini prvih dni, kie le luč? Zasvetilo se je: siv, ljubček, teorije le znači. Življenja zlati drev na je zelen. Evo aplikacije: vse naj ostane pri starem, ki se je tako lepo obneslo, zakaj da bi se začelo ravno sedaj — obnašati? In tako smo izvedeli, da je drugo bistvo revolucije status quo ante. Bogme dosežen cilj, lahek in lasen, da ga oreniš s preprosto otročjo igro v pesemci!

Kakšen dan se je za vrati zagibalo. To gibanje je bilo drugačno nego »mogotcev Waserja in Hohenburgerja. Mogotce se je tudi našim katerikrat zdela, da je ta prikazen v zvezi z državnim preokretom. Pozapri so okence sodniške neodvisnosti, ker zapirajo line na ladji, kadar začne morje plati, in ker so mislili, da morajo ravnatoko delati, kakor delajo na Dunaju. Za Dunaj je bilo prav. Tam so line pozapri zaradi nečesa drugega. Mi pa smo ladjali z zatvorjenimi linami, ne, da bi brez škode počakali oseke, ampak da bi olinje ne slišali, katere so se bali tisti, ki so ladio vodili. Na fikcijo, da ni kar se ne čuje, je bila naperjena naša organizatorična iznajdljivost, in srečni smo bili, da ta reč ni nasprotovalega programu prejšnjega stanja, marveč da je bila, koliko čudo. Še poudarek tega programa. Akcent je bil na vladni odvisnosti sodnikov. Zato sem trdil in trdim, da je našemu pravosodstvu prve dobe nedostojal spoznatek, da so pri nas prav vsi činitelji popolnoma drugačni, nego so bili v Avstriji, v stari in novi. Dokazal sem, da so smatrali znake pri nas za popolnoma slične dunajskim. Vladni duh naredbe ne poseva samo iz tega, da so neodvisnost sodnikov omeili do konca leta 1920, ampak že iz tega, da so se sploh lotili te reči, mesto da bi jo bili pustili na miru, kakor so pustili vse ostalo. Ako pa pustim vse, kakor je bilo, in se lotim zgolj sodnikov, kaj naj poreko sodniki, kaj naj poreče narod? Toda trdil so, da goni — ressentiment, kadar se kdo ni strl-

socialni revolucionarji in menjševiki: dalje, da se skliče konstituenta in se sklene mir z obmejnimi državami. Za tem programom stoji angleški strokovnjaki Hendersohn, Ramsay in Mac Donald. —

njal z njimi. Ob pozaprtih okencih jim je bil prav on krivec in dokaz, da je bil »organizatorični« vrezek reformacije in peins sodnikom potreben. Mislljava, da se kar blišči!

Ko sem jim v rečni svoji razpravi očital nesrečno dunajsko naprejo, so mi nekateri takoj oponesli, da je bil napad oseb in naperjen proti gospodom pri poverjenstvu, ki so prišli z Dunaja. Še danes ne vem, kdo je ostvaril to gluho naredbo, ali eden od teh dunajskih gospodov ali poverjenik pravosodstva ali kak njegov triumvir preokretne noči, ki se je bil predrenjal na plan. Tudi če bi bil kak dunajski gospod to reč zagrešil, ni očiitek dunajske naprege letel nanj, ki ga ne poznam, marveč na to, da našega pravosodstva niso takoj razrešili dunajskega vodstva, ampak da so ga osvobodili (če so ga sploh že?) prav poslednji čas. Ta dunajska napreža je bila čvrsta. Prvi dokaz naj bo korj omenjena naredba o neodvisnosti sodnikov, verna kopija dunajskega zakona. Isto dokazujele recipročne naredbe za poslovanje z Nemško Avstrijo. Kako je nekoč v dobi pred temi naredbami pri gospodih na poverjenstvu zavreščalo, ko je bil sodnik tožbo graškega odvetnika odbil, ne samo ker je bila nemška, ampak tudi ker inostranski odvetnik nima zstopati pred sodišči v naši državi. Češ, kolikšna škoda našim odvetnikom, če po retoriji ne bodo mogli v Gradcu in na Dunaju zastopati! Zlasti pa oriše duha našega pravosodstva ono imenitno priročilo, ki je došlo sodiščem uradno, naj naročajo dunajske pravne časopise, češ, ker imamo iste zakone, se morete že naprej iz teh časopisov učiti. Interesantno bi bilo dognati, koliko slovenskih okrajnih sodnikov tega priročila ni v nemar pustilo. Spomlad leta 1919 je že bila, ko je bilo to priročilo preklicano. Stavim, da je vsak povprečen, ki je organizatorično popolnoma netahtiran, že konec L 1918 pogodil, da nam je treba lastnega pravnega lista, da nam pomore pri gradnji nove države. Koliko manj ozlovoljenosti bi bilo, kako imeniten ventil bi bil ta list, koliko manj samodržstva bi bili doživeli! Ustanavljati lista niti treba ni bilo, ker je bil še med vojno. Toda »Slovenski Pravitelj« iz spanja vzbuditi, ta reč je bila onostran programa. On spi še danes pod skakalnico, pod katero je z velikim kolehom smuknil nekega dne po preobratu, ko so se bili nekateri gorečniki več ur prekarjali, ali naj bo za naprej ta list tudi uradno glasilo in naredbenik ali ne. Sedaj nimamo ne pravnega lista ne naredbenika ne ničesar, kjer bi se mogel naš podrastek poučiti, no kakih potih hodi naše pravosodje. Nadomestilo dunajskih pravnih časopisov je časoma postalo tudi nlim neužitno, ki so ga bili pripravili. Zavreči so morali to hrano in so pripravili preklicali. Mi drugi vsi smo že popreli vedeli, da gre v Nemški Avstriji narodno zakonodavstvo od prvih dni preokreta s strumnimi kreti po potih legalne zakonodaje. Da se opraviča naš dunajske naprege, ni zasluža naših moč, ampak začujta Avstrijceve je. Popkovino so pretržali oni, ne mi. (Dalje prih.)

¹⁾ Glej mojo razpravo »Slovenski sodniki in njih neodvisnost« v Demokraciji II. (1919) stran 111—119.

Črna knjiga slovenskega klerikalizma.

(Dalje.)

3. V prvih mesecih svetovne vojne.

SLS na svojem delu za utrditev patrijotizma in umetno gojitev vojnega razpoloženja.

Svetovna vojna je bila v polnem teku. Najboljši moze generacije so umirali preslepteni in prevarani, kapitalisti pa so doma prirejali bakana-lje, plesoč okoli zlatega teleta. Upravičeno so torej slovenski klerikalci veselili vzklikali v »Slovenca«: »Veselite se danes živeti!« Kako tudi ne! Nevarne elemente so oblasti pobesile, postrelile ali pa jih pozaprele v temne leče, nezavedno ljudstvo pa je vendar tako lahko varati! Če ni šlo z umstvenimi dokazi, s silo ali z miloščino, zato pa je gotovo šlo — z vero. Sal se je »zabit« slovenski kmetič in kmetica tako tresel pred hudicem, da je bila igrača napraviti

iz njega vse, kar se je hotelo. Vzdržati torej med slovenskim ljudstvom »dobri« duh avstrijskega patrijotizma ni bilo težko. Težje je bilo vse-kakor utrditi ga in gojiti v srcu našega ljudstva vojno strast in vcepiti mu sovraštvo do narodov, ki mu niso ničesar žalega storili. Zato je bilo predvsem treba prepričati slovenskega kmeta o brezverstvu sovražnikovem, o njegovih hudobnosti, treba je bilo vno prikazati kot edino mogočo rešitev iz »strašne nevarnosti«, vojno, ki jo je hotel sam bog. Da ljudstvo ne obupa in ne odreče svoje pokornosti, mu je treba obljubiti po vojni nebesa tudi že na tem

svetu, treba navdušiti ga ob zmagah, včasih pa tudi brisati solze s podpora-mi in miloščinami. Vse to so znali posebno skrbno vpoštevati slovenski klerikalci. In tako so neumorno delali skozi vsa leta vojne, dokler niso slednjič spoznali, da je ves trud, kazalec časa obrniti v drugo smer, zastoni.

Oglejmo si še enkrat vse razne načine, kako vneto so posebno slovenski klerikalci gojili »dobrega patrijotičnega duha« in vojno razpoloženje med slovenskim ljudstvom. Začnimo po vrsti! Patrijotične prireditve, velike manifestacije ob priliki velikih zmag, padca Belgrada, bitke pri Krasniku itd., prošne procesije, pridige in molitve, način poročanja o volnih posolilih, podeželskih aprovil-ne službe in podporne akcije, vse to so bila sredstva za doseg cilja. O vojnih posolilih, podeželskih aprovi-zacijah in državnih podporah, o tem pa so še posebna poglavja.

Na dan cesarjevega rojstva dne 1. 17. avgusta 1914 so slovenski klerikalci po vsej deželi aranžirali velike patrijotične manifestacije. V Ljubljani so, kakor poroča »Slovenec«, na predvečer krasno razsvetlili deželni dvorec, magistrat, ljudsko posojilnico, Rokodelski dom, ljudski dom in Katoliški tiskarno. »Kot poklicani tolmač ljudskih čustev je priredila Slovenska krščansko-socialna zveza velikansko manifestacijo. Svirala je salezijanska godba. Spre-vod se je začel pomikati izpred Lju-skanskega doma. Na čelu množice je korakal klub občinskih svetnikov SLS s prižganimi voščeniimi bakljami, nato je prišla zastava Slov. kršč. soc. zveze in druge zastave izobraževalnih društev. Ognjezarci iz Ježice in Sto-žice so nosili sliko ljubljenskega vladarja... Drugi dan je bila slovesna sv. maša. Po maši se je deželnemu predsedniku baronu Schwarzu poklonila deputacija SKSZ. Orlov in Slovenske Straže. V imenu cerkve in duhovščine je podal udanostne izjave knezoškof ljubljanski, dr. Su-steršič v imenu vojvodine Kranjske, v imenu ljubljanske občine pa župan dr. Ivan Tavčar. Klub SLS je zastopal občinski svetnik I. Kregar...«

Tudi »povodom cesarjevega go-du, dne 3. oktobra je bila vsa Ljub-ljana v zastavah. Na predvečer je salezijanska godba priredila po Ljub-ljani mirovoz. Pred godbo je svetila mladina z bakljami. Manifestacije so se udeležili poleg vojaštva tudi za-stopnik deželnega odbora dr. Pegan, člani kluba občinskih svetnikov SLS in zastopniki slovenske krščansko-socialne organizacije...«

O tej priliki je »Slovenec« v pro-slavo godu med drugim prinesel tudi le-te znamenite verze:

»Presvetli cesar in gospod
S krvjo Ti pišemo za god
Čestitko vdano.
Slovenec Tvoj je patrijot
Junak do groba...
Nikdar domov.
Dokler ni rešen zadnji krov!
O da, vladar!
Bogu in Tebi na oltar
Poslednji naših src udar!...«

(Dalje prih.)

STALIŠČE OPOZICIJE GLEDE SODELOVANJA V USTAVNEM ODSEKU.

LDU, Beograd, 26. »Pravda« javlja: Pričakovali so, da se bo opozici-onalni blok v kratkem odločil glede svojega držanja napram odgovoru vlade na poroke za sodelovanje v ustavnem odseku. Vendar pa ta od-ločitev še ni padla in le tudi v 2 do 3 dneh še ni pričakovati. V opozici-onalnih krogih se trdi, da so odloči-tev odložili iz razloga, ker je vlada pokazala, da ne smatra sporazum z opozicijo za nujen, ker se tudi vlada ni požurila s svojim odgovorom. Zdi se, da je med načelniki opozicije nastala razdvojenost v tem, kakosta-lišče naj bi zavzeli. Vsekakor iz tega razloga sta odpotovala včeraj v Za-greb gr. Drinković in Lorković, da se posvetujeta z Narodnim klubom. Opozicijski krogi pripisujejo večji pomen temu, da sta bila prednoč-nim na dvoru sprejeta gr. Protič in Drinković. Njihovi skrajni elementi trdijo, da se valdni pogoji za sporaz-umno delo radi tega ne morejo spre-leti, ker so stavljeni z nekakim »dik-tatirskim tonom«, da so tako prci-tni, da ne pripuščajo mesta za dogo-varjanje o sporazumu.

OSIJEŠKO PREBIVALSTVO PROTI ITALIJSKEMU IMPE-RIALIZMU.

LDU, Osijek, 26. Včeraj popoldne je bila velika protestna skupščina glede odločitve vrhovnega sveta v jadranskem vprašanju. Sprejeta je

bila resolucija, ki so jo brzojavno od-poslali ministrskemu predsedniku. Resolucija se glasi: »Zahtevamo pravično in hitro rešitev jadranskega vprašanja. Zahtevamo, da se naši de-legaciji v Parizu naloži, da nikakor ne sme podpisati miru, ako bi po-vsem ne zadovoljil naših upravičenih zahtev. V imenu vseh stotisočev he-rojev, ki so padli za našo svobodo, zahtevamo od državne vlade, da ostane v tem usodnem trenutku moč-na in stanovitna. Pretrpeli smo raz-merno najtežje žrtve izmed vseh na-rodov na svetu in da bi sedaj bili ekonomski sužnji grabežljive Italije! To se utemeljuje z londonskim dogo-vorom, ki je bil sklenjen brez našega privoljenja. Osijski meščani nikdar ne bodo priznali sramotnega miru, ki nam zapira izhod na morje. Protesti-ramo proti temu načinu miru, ne smatramo ga pa za nas obveznega. Borili se bomo opri niemu z vsemi silami in z ustvarjanjem močne ire-dente proti Italiji.«

DALEKOVIDNOST »MATINA«?

LDU, Lyon, 26. (Brezlično.) Ka-kor ve poročiti »Matina«, se nagiblje razpoloženje javnosti v Beogradu k naziranjju, naj se sprejme ultimatum entente, vendar pa se smatra za po-trebno nadaljšanje roka za nekaj dni, da se morelo posvetovati voditelji strank narodne skupščine, ki je to-časno odzodena. (Op. LDU.: Priob-čujemo to vest pariškega lista radi kronike, vendar pa je iz ogromnih manifestacij širom naše države raz-vidno, da je razpoloženje našega na-roda glede tega vprašanja popolno-ma drugačno.)

USTANOVITEV ZVEZE DRŽAVNIH URAĐNIKOV V SARAJEVU.

LDU, Sarajevo, 26. Včeraj pred-poldne je bila glavna ustanovna skupščina Zveze državnih uradnikov in namestencev. Novoizvoljeni pred-sednik ravnatelj Kosta Čuković je razvil program svojega dela. Najprej je naglašal bedno stanje uradništva in potrebo sodelovanja z vsemi bratskimi organizacijami v vsem kralje-stvu. Pripomnil je, da bo na eni pr-vih sej predlagal, da se namerijo vsi nujni koraki, da se bodo dosednji dodatki izplačevali uradništvu tudi preko določenega roka in da se eventualno tudi zvišajo. Pripočel je samooobrambo državnih uradnikov proti trgovcem in oderuhom na ta način, da se uradniki razdelijo na ob-stoječe konsumne zadruge, ki bi mo-rale dati uradništvu vse življenske potrebščine. Končno je naglašal, da so interesi uradništva identični z dr-žavnimi interesi in da temu dosledno ne smejo priti v kolizijo.

Venizelos v Rimu.

LDU, Lyon, 26. (Brezlično.) Ve-nizelos je v nedeljo zvečer došel v Rim. Na kolodvoru ga je pričakovalo osebje grškega poslanstva in več uglednih članov grške kolonije v Ri-mu. V ponedeljek se je posvetoval z Nitti-jem o vprašanjih, ki se tičejo ja-dranskega problema. Venizelos, ki ostane v Rimu le malo časa, bo na-daljeval svojo potovanje v Atene.

Volitev začasnega poglavarja Madžarske.

LDU, Budimpešta, 26. (DunkU.) Kakor doznava »Pester Lloyd« s pri-stojne strani, bo madžarska vlada predložila narodni skupščini predlog, naj se izvoli začasn državni pogla-var. O osebi, kakor tudi o obsegu in značaju oblasti državnega poglavarja naj bi odločala narodna skupščina. Nato bi Huszarjev kabinet podal svo-jo demisijsko državnemu poglavarju, ki bi poveril enemu izmed članov ve-čino nalogo, da sestavi nov kabinet. Novosostavljeni parlamentarni ka-binet bi se potem predstavil narodni skupščini in bi razvil svoj program.

Nemci izpraznilejo Vzhodno Prusijo.

LDU, Nauen, 26. (Brezlično.) Iz-praznitev na vzhodu se vrši redno. V zahodni Prusiji sta bila 25. januarja izročena Poljakom Schwetzwitz in Neuenburg. V vzhodni Prusiji so 24. ja-nuarja izpraznili Lyck, Johannisburg in Noidenburg. Izpraznitev glasoval-nega ozemlja v Šlezviku je bila v so-boto končana.

Železnice v Nemčiji.

LDU, Nauen, 26. (Brezlično.) Ko bodo prešle želez-ice posameznih bivših nemških držav v fast nove skupne države, se bodo vpeljali na Nemškem samo vozovi dveh razre-dov z žimnatimi in lesenimi sedeži. Tarifi bodo za vso državo enotni, tudi za blagovni promet.

Prehrana Nemčije.

LDU, Nauen, 26. (Brezlično.) Na Nemškem so sklenili, da se bo žito

odslej mlelo 90% namesto dosedanjih 84%. V mesecu februarju bodo izda-ti še tako zmletu moko. Krušne kvote ne bodo znižali, ker upajo, da bodo tako tudi izhajali. Začetkom fe-bruaria bodo razpravljali o načelih za prihodnjo žetev.

Konferenca zavezniških poslanikov.

LDU, Lyon, 26. (Brezlično.) V ponedeljek jutraj se je vršila v pa-riškem ministrstvu za zunanje stvari prva seja konference zavezniških po-slanikov, kateri je predsedoval Mil-lerland. Prisostvovali so kot zastop-niki svojih držav lord Derby, Hugh Wallace, Jules Cambon, grof Benin-Longare in Mathus. Pri seji, ki se je nadaljevala tudi popoldne, se je raz-pravljalo o pripombah nemške vlade k uvodilom, ki so bila izdana za-vezniškim komisijam za določitev meja, ter se je določilo besedilo od-govora. Dlje je bila določena vse-bina note, ki jo bodo zavezniški posla-ni švicarski vladi in ki se tiče pogovor-ov za vstop te države v zvezo narodov.

Razdelitev vagonov med Česoslo-vaško in Avstrijo.

LDU, Lyon, 27. (Brezlično.) In Prage se poroča: V najkrajšem času se bodo sestali v Pragi čehoslovaški in avstrijski delegati z francoskimi železniškimi strokovnjaki, da se po-svetujejo o načinu razdelitve vago-nov. Kakor javlja »Prager Tagblatt«, bo Francija dobavila državam, ki so nastale na ozemlju monarhiije, razce-prvotno obljubljenih 5000 vagonov še drugih 5000, da se tako omili promet-na kriza v teh državah.

Grška odkupi železnico Solun-Dedeagaz.

LDU, Lyon, 27. (Brezlično.) In Aten poročajo: Venizelos je predlo-žil svoji vladi izvod pogodbe z neko francosko družbo, ki je bila podpi-sana v Parizu in po kateri bo Grška odkupila železnico Solun-Dedeagaz. Pogodbo bodo proučili kompetentni organi prometnega ministrstva.

Uvedba ekspresnih vlakov Dunaj-Budimpešta.

LDU, Budimpešta, 27. (DunkU.) »Uz Ujsag« poroča, da so uspela po-gajanja radi uvedbe ekspresnih vla-kov ob Blatnem jezeru med Dunajem in Budimpešto. Amerikanski premo-z za te vlake pride te dni iz Trsta v Budimpešto v ponedeljek in bo vozil potem vsak ponedeljek in četrtek in Budimpešto, vsak torek in petek pa v Dunaj.

Denarni promet na Ogrskem.

LDU, Budimpešta, 27. (DunkU.) OKU javlja: Danes je izšla vladna naredba, ki razveljavlja naredbi z dne 19. in 22. februarja 1919, o za-časni omejitvi prometa v plačevanju. Odslej velja samo še omejitve, da se nežigovane krome Avstroogrske ban-ke ne smejo uvažati in nakazovati na Ogrskem. Izjemoma sme to dovo-liti naše ministrstvo. Na potovanju in v obmejnem prometu se sme uvažati 1000 kron v nekelekovanih ban-kovcih.

Mariborske novice.

Štiri velike manifestacije, Nedo-lja je bila zopet dan manifestacije so-cialne demokracije v Mariboru, kjer je izzvenel iz desetstisočih grl protest proti nasilju sedanje »demo-kračične« vlade, ki hoče proletarijat oropati volilne pravice. — V celoti so se vršili štiri protestni shodi in sicer: v Gamberinovi dvorani, kjer je poročil s. Skof v slovenskem, sodr. Wallisch pa v nemškem jeziku, dalje v Götzovi dvorani, kjer je v sloven-skem jeziku poročal s. Gerčar, v nemškem pa s. Wallisch, ter v Kri-ževem dvoru, kjer je v slov. jeziku poročal s. Eržen v nemškem pa s. Koller in Nachtigall. — Dvorane so bile nabitno polne in sodrugi so mo-rali stati celo pred vrati. Govorniki so povsod protestirali proti načinu, s katerim hoče vlada zlasti mariborski proletarijat oropati volilne pravice. Končno so zborovali protestirali proti nesramnim nakam antante in uveljavljenju londonskega pakta, ter z velikim navdušenjem sprejeli sledečo resolucijo:

»Ljudski shodi, ki so se vršili 25. januarja 1920 v Mariboru, obiskani od 10 000 ljudi, protestirajo proti vo-lilni reformi, razglašeni v različnih časnikih in smatrano za zločin proti delavstvu in napovedujejo proti isti boj do skrajnosti. Navzoči zahtevajo črtanje točke, zadevalače dveletne bivanje v občini in zahtevajo, da ima vsak volilno pravico, kdor se nahaja od 1. januarja v isti občini in je 21 let star. Nadalje zahtevajo, da dobe vse ženske brez izjeme volilno pravico

In protestirajo, da bi jo dobile samo ženske gornjih 10 tisoč. Obenem zahtevajo, da se enoletna opcijska pravica za neslovenske prebivalce ne izrablja v namene, da se jim volilna pravica odtegne. Ves proletarijat Slovenije se pozivlja, da se tega boja udeleži, da povsod proti temu zločinu protestira, in da se v slučaju potrebe skupno posluži zadnjega sredstva: generalne stavke. — Ljudstvo, zbrano na ljudskih shodih v Mariboru kar najodločneje protestira proti nasilju antante, ki hoče z diktaturo upostaviti meje med Italijo in Jugoslavijo na tako krivičen način kot je londonski pakt. Zbrani na ljudskih shodih zahtevamo, da se rešiti spore edino potom sporazuma od naroda do naroda po načelih pravice in demokracije.

Popoldne se je vršil še četrti shod v Götzovi dvorani z istim dnevnim redom, kjer sta poročala sodruha Gerčar in Wallisch.

Mahinacije narodnih socialistov. Stranko NSS silno peče, da si ne more v Mariboru pridobiti tal, dasi poskuša doseči svoj namen na vse različne načine — celo z denunciacijami proti našim sodrugom. Ker niso denunciacije pomagale, so sklicali z namenom, da odvrnejo ljudske mase od protestnih shodov socialnih demokratov, protestni shod proti nasilju nemške (!) socialne demokracije v Mariboru. — Na pomoč so prišli menda dobri slovenski »partizani« iz Ljubljane in Celja kot govorilci; zato so seveda sklenili cel kup protestnih resolucij, kjer zahtevajo n. pr., da se list »Volksstimme« v 48. urah ustavi, ker razkriva denunciacije voditeljev NSS! Do samega kralja poidejo baie, da se to udeleži! Treba je nadalje pognati te »nevarne« sodruge preko meje, ker so tja pristojni (!) Sodr. Wallisch z besedami: »Zdi se mi, da je bolha začela ofenzivo proti sloni!« — Res, Maribor je »rdeč« in nobena sila vam ne bo pomagala. Mi socialni demokrati korakamo v strnišnih vrstah s pomilovalnim nasmehom preko vas, narodni gospodje, na bodoče volišče, kjer bomo dokazali, da je Maribor res rdeče mesto!

Novice.

— Obletnica obešenja sarajevskih atentatorjev. Dne 3. februarja t. l. preteče pet let, odkar so bili obešeni sarajevski atentatorji Miško Jovanović, Danilo Ilić in Veljko Čubrilović. Teža dne donoldne bo imel atentator Vaso Čubrilović predavanje o smislu sarajevske akcije. Zvečer se bo vršila slovesna akademija, pri kateri bodo sodelovala akademska pevka društva in ki se je bo udeležil narodni guslar Petar Perunović. Citala se bodo pisma in spisi atentatorjev, ki bodo osvetljevala njih življenje in delovanje.

— Električna železnica Maribor-Prekurje. Vodja elektrarne na Fali je izdelal načrt za zgradbo električne železnice, ki bi šla iz Maribora do Pesnice, od tam en del do Luč, drugi del pa preko Sv. Lenarta v Prekurje. Cela zgradba je proračunjena na pet do šest milijonov kron.

— Električna razsvetljava v Mariboru se bo napeljala, kakor se sliši, že početkom aprila t. l. iz falske centrale.

— Gorostasno podražanje. Poročevalec za pouk Leuthner (soc. demokrat) je naglašal v debati o avstrijskem proračunu neznosno podražanje vseh predmetov, ki se rabijo pri predavanju na univerzah. — Pravi, da stane 1 kg kokašna sedaj 48.000 kron, med tem ko je stal prej par sto kron, 1 kg morfija stane 25.000 kron, 1 kg joda 3500 kron, 1 kg platine 650.000 kron (prej 3300 K). Nadale je izjavil, da je pri sedanjem položaju, pri nezadostnem zalaganju s tehničnim orodjem znanstveno delo popolnoma nemogoče.

Dnevne vesti.

»Jugoslovanska podjetja in šume prehajajo v tuje roke«.

Pod tem naslovom je »Večerni list« napadel sodr. Kristana po stari svoji revolverski navadi. Obrnil smo

se na sodr. Kristana, ki je te dni v Ljubljani, z vprašanjem: kaj je na tem kar piše »Večerni list« resnice. Sodr. A. Kristan se je nasmešnil in dejal: »Verujte, da je škoda trati dragoceni čas, odgovoriti na laži klerikalnih in podobnih spekulativskih časnikov. Naša država hoče imeti svojo industrijo neodvisno od tujega kapitala. Mnogi ljudje se zanimajo za bogastva naše Jugoslavije, tudi krščeni in nekrščeni židje. Tudi dr. Kranz iz Dunaja se interesira. Da jaz dr. Kranza nisem pripeljal v Jugoslavijo, mi lahko verjamete. Pač pa je res, da je dr. Kranz s Korošcem zavzemnikom z. Protičcem in njegovimi prijatelji že pred letom letom obravnavali o raznih podjetjih. V koliko bodo razni Kranzi mogli vplivati na razvoj naše industrije, bomo videli. Jaz nimam z dr. Kranzom nobenih zvez; vsakega pa rad čujem, če mi kaj pametnega pove. Če bo dr. Kranz hotel kaj koristiti stvari v našem jugoslovanskem zmislu — slobodno mu! Prav tako slobodno je tudi sopomagati vsakemu, ki kaj zna ali kaj doberga namerava. — Tako sodr. A. Kristan. Mislimo, da je njegovo stališče pravilo!

Laž in resnica.

»Večerni List« z dne 25. januarja se je zopet na svoj način zagnal v našega sodruha Kristana. V članku »Kapitalisti na delu« poroča o posvetovanjih, ki so se na poziv sodruha Kristana kot ministra za gozdarstvo in rudarstvo vršila v Belgradu. Po stari navadi zavija vso stvar in laže. Res je nasprotno, da so bile pozvane od ministra sodr. Kristana deželne vlade za Slovenijo, Hrvaško, Bosno in Dalmacijo, da pozovejo vse interese na ta posvetovanja. Kinečke in delavske stranke niso bile izvzete, ker ni bil sploh nihče od zainteresiranih izvzet. Laž je seveda vse tudi, kar govori o nemških podjetjih. Čudno je na vsak način, da se ta bedasti list s tako odurnostjo zagaja v lepi načrt in velepomembno inicijativo. Razumeti je to početanje le z ozirom na mršino klerikalcev do industrije in industrialnega delavstva. Temu je nabraže pripisovati trapaste izbruhe tega lista, ki ga je samo krščanska katoliška laž.

Če so bili vsi interesi v resnici povabljeni, naj vpraša predsedstvo deželne vlade, ki je na ukaz sodruha Kristana razposlala dotična vabila, in če noče vprašati to, naj vpraša vodstva lastnih denarnih in združnih zavodov, ki so vsa prelela vabila s posebno opombo: »Vsem denarnim in združnim zavodom«. Kaj si »Večerna posoda« še želi? Ali ni v klerikalni stranki nobene trezne osebe več, ki bi opomnila te žurnalistične mazače, da izpodkopavalo s svojim početjem klerikalni stranki poslednji ostanek ugleda?

Kje so cenejša živila?

Kmalu bo dva meseca, odkar se je poročalo, da dobimo cenejša živila v aprovizaciji. Izkaznice smo že dobili; cenejših živil ni od nobene strani. Cene živil naraščajo od dne do dne. Opozorjamo torej merodajne kroge, da začnejo vendar enkrat že tudi z izdajanjem teh cenejših živil. Ljudstvo je obliub že čez glavo sito. Prazen želodec se ne da tolažiti. — In sladkor na izkaznice za Ljubljano? Težko ga že pričakujemo. To je vendar neobhodno potrebno živilo! Sicer se ga je dobilo, ali po cenah 30 do 40 K kilogram! Take cene pa lahko plačajo samo vojni dobčkarji in verižniki, ubožni sloji na ne. Naj se že torej preskrbi za revne sloje tudi sladkor na izkaznice!

Gmurnost!

Pisali smo že o znanem velekapitalistu g. Juliusu Elbertu. Javnost je bila obveščena o silnatih plačah trgovskih nastavlencev pri tej tvrdki in se je upravičeno zgražala. Znano je tudi, da je trgovski gremij predlagal ljubljanskim trgovcem, da naj znaša minimalna plača nastavljena 450 K. In za koliko je povisjal g. Elbert svojim nastavlencem plače? Za — 50 K! V današnjih težkih razmerah se povisa plača 150 K na 200 K! Ali se ne šali g. Elbert iz ljud, ki v pomanjkanju čakajo rešitve? To je škandal! Par čevljev stane 300 K, plača trgovskih nastavlencev pri tvrdki Elbert pa znaša 200 kron! Kako naš človek živi s tako plačo, bi vedel naibže pojasniti — g. Elbert, ki je gotovo vedno — »lačen« in »raztrgan«! Vsakdo naj si predstavlja življenje z mesečnimi 200 kronami! Sploh bi bila pa dolžnost vlade, da preišče malo bolj natančno obisti g. Elberta.

Kile trpečih deželni vlad. Neznosne razmere v nekaterih denarnih zavodih in postopanje z nižjim uslužbenstvom je na vrhuncu. Zadrževanje od deželne vlade, da izjavi ravnateljstvom svoje stališče o veljavnosti osemurnega delavnika tudi v bankah. Gospodje ravnatelji nekaterih denarnih zavodov zahtevajo, da jim delajo sluge dnevno 14 do 16 ur v uradu, seveda brez vsakih doplačil na plači. Če ne bodo zadostovale te vrstice gospodom ravnateljem in deželni vladi, bomo povedali še marsikaj drugega, kar ga gotovo ne bo po volji. — Sotipin.

V seli višjega šolskega sveta z dne 22. januarja 1920 se je sklepalo o naslednjih točkah: Odborile so se nekatere začasne pridelitve učiteljev na razpoložljiva mesta. Potrdili so se sklepi učiteljskih zborov v nekaterih disciplinarnih zadevah na srednjih šolah, kakor tudi glede oproščanja šolnine in podelitve izobraževalnih štipendij. Sklenilo se je predlagati poverjeništvu za uk in bogočastje, oziroma ministrstvu prosvete, da se pomakne nekatere profesorje na srednjih šolah in učiteljskih v višje činovne razrede. Sklenilo se je razširiti ljudske šole v Štoreh, na Igavasi, na Selih in Skarčini, v Gorjah, na Robu in v Laščah, otvoriti eksperimentno v Podrožici in prešolati nekatere hiše krajne občine Hrastje-Mota. Dalje se je imenoval na podlagi razpisa za nadučitelja na Sladkem vrhu Henrik Bregant, stalni nadučitelj na Kbelju, pridržen začasno na Sladki vrh, za učitelico ravno tam pa Ana Bregant, učiteljica na Kbelju; za učiteljico v Rečico se je imenovala Marija Matek, namestna učiteljica ravno tam. Druga mesta pa se naj zopet razpišejo. Sistemiziralo se je tudi učno mesto za učiteljico ženskih ročnih del v Žrelcu, Rodišah in Medgorjah, ter se mesto podelilo dosedanjim učiteljici J. Lobner. Določilo se je smernice za načrt novega disciplinarnega reda za srednje šole, posebno vprašanje dijaških organizacij in disciplinarnih sredstev, in o predlogu na poverjeništvu za zvišanje nagrad za nadure in neobvezne predmete na srednjih in meščanskih šolah. Slenilo se je dalje po možnosti otvoriti v drugem polletju šolskega leta 1919/20, v Ljubljani in Mariboru šestmesečna tečaja za abiturientne srednjih šol, ki bi se hoteli po maturi posvetiti učiteljskemu stanu. Odborila se je preureditev pomožne šole v Ljubljani. Vzelo se je na znanje poročilo o nadzorovanju ljudskih šol v Ormoškem školskem okraju.

Amerikanski misli ukradeni kakao. Ljubljansko deželno sodišče je včeraj obsodilo vinskega trgovca Ivana Deltreppa iz Kanfanara v Istri, na šest mesecev ječe, ker je razpečaval ameriški komisiji ukradeni kakao. Dne 18. jun. lanskega leta je bilo iz vlaka na glavnem kolodvoru ponoči ukradenih 528 kg ameriškega kakaa v skupni vrednosti 24.000 K. Glavni storilec se doslej še niso mogli izslediti. Doganjano je toliko, da je kakao Deltreppo razpečaval. Ker je bil prišel v konflikt s svojimi verižničnimi tovariši, je bil ovaden policiji, katera je potem na rafiniran način dognala soudeležbo Deltreppovo. Razprava je predložila ves oni zločinski-verižniški milie.

Aretiran požigalec in ropar. V začetku tega meseca se množičnih požigih in ropih v polhovgrški okolici smo že poročali. Včeraj oziroma dne 26. t. m. je bil predan preiskovalnemu sodniku Jože Gorjanc, lep, mlad, krepak dečko, ki je dobil tekom vojne razna odklivanja za bojne čine na vseh frontah. Naučil se je svojega posla in iz tega je hotel tudi v miru dalje živeti. Polhovgrški kmetom se je večkrat izrazil: »Vojška je vsega tega kriva, da sem tak. Pri volakih sem se naučil teh lumparij. Tam so me učili!« Je v resnici zanihiv tip zločinca tudi s stališča socialne politike. Ostanijen je treh požigov in enega ropu, pri kmetu Mihlu Trobču na Setniku, kjer je med gašenjem požara oropal v hiši omenjenega 12.000 kron ob navzočnosti žene Jere Trohe. Največ kar obremenuje pri njem najden denar 1482 K, bankovci po 20 K in dva po 100 K, so vsi kolkovani in žigosani od Zadrugne zveze. Ta žig pa ga je izdal, kajti policija je natančno dognala njegovo provenienco. — Jože Gorjanc, ki je bil že večkrat predkaznovan, pa je tudi osumljen dne 4. januarja lanskega leta na glavni cesti Kozarje-Dobrava izvršenega umora na mesatlu Janku Rožniku iz Polhovega gradca. Gorjanc dejanje popolnoma tajil in skuša dobrniti svoji točni alibi, si pa celo nasprotuje.

Ukradeno kolo. Včeraj, v torek zvečer je tat ukradel kolo »Kinta«. Kolo je dobro ohranjeno. Svarimo pred nakupom. Kdor poižve storilca, naj ga blagovoli nanznaniti proti nagradi Francu Dežmanu v Ljubljani, Gledališka ulica 10.

Iz stranke.

Vič-Glince. Diskusijski večer se vrši v salonu pri g. Kramarju na Glincah v sredo, dne 28. t. m. ob 7. uri zvečer. Dnevni red je važen. Polna udeležba dolžnost. Sodrugi in sodružice naj pridejo vsi! — Odbor.

OKROŽNA KONFERENCA ZA MARIBORSKO OKROŽJE

se ne vrši dne 1. februarja, marveč šele dne 8. februarja ob istem času in v istih prostorih, kakor je bilo nanznanjeno (Gambirnova dvorana).

Solna železničarska organizacija Maribor. Naznanjamo, da se vrši 29. januarja 1920 ob pol 7. uri zvečer v prostorih Puntigamske pivarne, Mlinska ulica občni zbor kraje skupine Maribor I. Dnevni red: Poročilo odbora in blagajnika; volitev odbora: razno.

Prvi redni občni zbor osrednjega društva živilskih delavcev in sorodnih strok za Slovenijo.

Po sklepu načelstvene seje z dne 19. t. m. sklicujemo prvi redni občni zbor osrednjega društva na dan 1. in 2. februarja t. l. ob 9. uri dopoldne v hotel »Tivoli« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva, 2. Poročilo tajništva, 3. Poročilo blagajnika, 4. Izprememba pravil, 5. Ujedinjenje živilskih delavcev v Jugoslaviji, 6. Volitev načelstva, nadzornišstva, razsodišča. — Delegate se opozarja, da se ob priliki prihoda zrlase v društveni sobi, Selenburgova ulica 6/II. Dobili bodo polasnica glede prenočišč. Vsak delegat mora imeti pri sebi društveno legitimacijo. Občni zbor bo sklepal o zelo važnih stvareh, zato opozorjamo predsedstva podružnic, da dajo svojim delegatom primerne navodila, da bo občni zbor lažje izvršil svojo nalogo.

Delegatke. ki se bodo udeležile v nedeljo občnega zbora »Svobode«, naj takoj sporoče čas prihoda v Ljubljano, da se jim preskrbi stanovanje.

Društveni shod »Svobode« se vrši v petek, dne 30. t. m. v Mahrovi šoli ob 6. uri zvečer. Dnevni red: Ustanovitve podružnice za Ljubljano; volitev delegatov za izredni občni zbor. Sodrugi, sodružice, udeležite se shoda zanesljivo.

Sela knjižnega odseka »Svobode« se vrši v četrtek, dne 29. t. m. ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih, Selenburgova ulica 6. II. nadst. »Svoboda« priredi dne 2. februarja v veliki dvorani hotela »Union« ples. Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina 10 K, za člane »Svobode« 6 kron.

Delavska predstava se vrši v nedeljo, dne 1. februarja ob pol 8. uri zvečer.

Podružnica »Svobode« v Zagorju ustanovi godbo na lok. V ta namen potrebuje en veliki bas. Odbor podružnice prosi onega, kdor ga ima ter ga želi prodati, da sporoči svoj naslov tajništvu »Svobode« v Ljubljani, Selenburgova ulica 6. II. nadstropje.

Politična šola v Zagorju se vrši v petek, dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne.

Kultura.

»Nočni čuvalec«. Komdija v treh dejanjih. Francoski spisal Sacha Guitry. Režiser: Osipovič-Suvalov. — To sila nedolžno delce ni vredno mnogih besed. Površnost, plehkost in praznosta je glavna označba te »komedije«, ki strada nač prei v kak kabaret, nego na resen, umetniški oder. Da se stvari tega avtorja v Parizu igralo vsevpred, za nas absolutno ni merodajno in priča samo o izvestnem okusu poprečnega Parizana, h kateremu se, bogme, Slovenci v gledaliških zadevah res ni treba hoditi učiti. V ostalem pa je ta trio-akademik, Pubica in Ljubček — povsem nezanimiv, še bolj nezanimiv vsled svojega zelo srednjega izražanja. Plutovemu akademiku bi vzlic njegovi osiveli bradi prisodili nekako dvajset let, Pečekv Jeanu bi bil običajen tip ljubljanskega lahkoživca in Veri Danilovi se klub šestdeset letam in pilama-hlačkam ni posrečilo podati čara pariške demimone. Edini zares komični prizor v celi igri je, ko sede Rakarjeva h klavirju.

Pristopajte k izobraževalni organizaciji »Svoboda«.

Najnovejša poročila.

ZA PREHRANO DALMACIJE.

LDU, Beograd, 27. Danes je bil pri ministrskemu predsedniku konferenca, na kateri se je razpravljalo o prehrani Dalmacije. Konferenci so prisostvovali ministrski predsednik Davidović ter ministri Biankini, Dr. Velikovič, Draškovič in Bukšeg, razen njih tudi komisar za prehrano Dalmacije Duboković, poslanik Dr. Tresić-Pavičič in poslanca dr. Ostrogono in Angelinovič. Konferenca je sklenila važne sklepe glede vprašanja prehrane. Vlada bo odobrila kredit za nabavo živil in bo stremila po tem, da se izboljša promet z živilom za Dalmacijo.

ZA SESTAVO PRORAČUNA.

LDU, Beograd, 27. Ministrstvo za finance je zahtevalo od vseh ministrstev podatkov v svrhu sestavljanja proračuna za tekoče leto.

MADŽARSKI POGOJI ZA PODPIS MIROVNE POGODBE.

LDU, Dunaj, 27. (ČTU.) Kako javlja »Reichspost« iz Budimpešte, podpiše madžarska mirovna delegacija mirovno pogodbo le pod tremi pogoji: da se izvede v ozemljih, ki se imajo odstopiti, ljudski glasovanje, da se dovoli prost gospodarski promet med Madžarsko in ozemljih, ki se bodo odstopila, in da se zagotovijo varstvo narodnih pravic madžarskim manjšinam, bi vajočim v teh okrajih.

VOLITVE NA MADŽARSKEM.

LDU, Dunaj, 26. (ČTU.) Končnoveljavni izid volitev v madžarsko zbornico bo razviden šele, ko se bodo izvršile ožje volitve dne 8. februarja. Od 164 kandidatov je 60 v ožjih volitvah. Doslej je izvoljenih 59 poslancev soglasno, od 21 krščanskih socialistov in malikmetovalcev. Grofa Appony in Andassy sta bila izvoljena izven strank.

TROCKIJ V KIJEVU.

LDU, Dunaj, 27. (DunkU.) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Lvovki list »Wopred« javlja iz Kijeva, da je po zavzetju mesta dosel Trockij v Kijev in naznanil delavstvu, da bodo ruske sovjetske čete ostale v mestu le, dokler traja boj s Denikinom, in le pozval delavce, naj se volaško organizirajo. Naznanil jim je tudi, da bo določil mesto med Ukrajinjo in sovjetsko Rusijo.

ZDRAVJE ERZBERGERJA.

LDU, Berlin, 27. (DunkU.) Kakor poroča »Achtuhr-Abendblatt«, se je danes stanje ministra Erzbergerja precej poslabšalo. Mrzlice sicer ni imel, vendar pa je jako slab. Kakor javlja »Abend«, je bila te slabost vzrok, da je bolnik danes omedlel. Po mislih zdravnikov potrebuje ranjeni mitra in trajalo bo še dolgo, preden bo okreval.

MEDNARODNI DELAVNI URAD.

LDU, Pariz, 27. (DunkU.) Agence Havas. Upravni svet mednarodnega delavnega urada se je danes prikratil sestati po konferenci v Washingtonu.

Železničarska veselica v Orchovi vasi. Skupina železničarjev v Hočah priredi dne 1. februarja železničarsko veselico v Orchovi vasi v restavraciji g. Antona Lobnika pri »Postaji«. Ples, šaliva nošta in prost zabava. Vstopnina 3 K. Začetek ob 8 uri popoldne. Svira godba Lipa-Lesnik. Čisti dobiček za železničarskim dom v Ljubljani. Pričakuje se obilna udeležba. — Odbor.

Iz Slovenije.

Prevalte.

Čudimo se, da se je začel cel naš g. župnik zanimati za »maso«. Nedavno je govoril na veselici nekajšnega izobraževalnega društva JSZ in strastno agitiral za klerikalno K. Z. Ali pravega uspeha ni imel. Dvorane so še bolj prazne kot prej. Ljudstvo namreč ne mara več ljudi, ki so vso vojsko bili vneti v kr. patrijoti in noče biti več hlapčevski privrsek klerikalističnega klerikalizma, tudi ne, če ga preko župnika v deveti pekel. Zda, ko klerikalcem teče voda v erlo, sedaj sva niso vidli. Prei smo bili le — romi in barabe, s katerimi občevati se župnik ni nikdar ponižal. Lahko se seštel, koliko delavskih družin je bilo kot »dušni pastir« v teh desetih letih obiskal. H kmetom te seveda priporočil — radi bje. Bil je tudi vsak danj gost naših vaških modorcev.

Mislino, da bodo delavci, tudi ona deseterica, ki še pleše po župnikovem taktu, uvideli, kje le njihovo mesto, ali pod črnim praporom kapitalističnega klerikalizma, ki skrbi le za dobrobit svojih velmož — ali pod rdečo zastavo zatiranega in brezpravnega svetovnega proletariata. Zato pozor pri volitvah! Stran od kapitalističnih meščanskih strank!

Št. Lovrenc na Pohorju

Preteklo nedeljo so imeli pri nas klerikalci shod, ki pa je bil prav slab obisk. Katti istočasno je imela shod tudi naša stranka, na katerem je poročal sodrug prof. Faval o volilnem redu in drugem. Naši klerikalci so se tudi zvezali z nemškimi meščani, a nam očitalo nemščinstvo. Nas popolnoma nič ne ovirajo njihovi neresnični očitki, ker gremo mi samostojno v boj za dosego naših ciljev. Naprej zavedni šentlovrenski kmetje in delavci!

Laheršerker pri Mariboru

Klerikalna »Kmečka zveza« je priredila zadnjo nedeljo svoj volilno-agitacijski shod, na katerem je govoril dr. Leskovar, ki je mesto da bi navzočim, ki niso bili klerikalci, govoril vsaj tako, kakor se spodobi, zmerjal socialne demokrate s tatovi.

In roparji! Navzoči delavci in kmetje so pač najlepše odgovorili s tem, da so povedali gospodu doktorju v brki, kar mu gre, in odšli. Kmetje in vinčarji! Sedaj vidite, česa imate pričakovati od klerikalcev. Zato vsi v našo kmečko-delavsko zvezo, ker sicer vam bodo vašo občino klerikalci tako okradli, kakor so okradli deželno Kranjsko!

Ruše pri Mariboru

Preteklo nedeljo se je vršil pri nas v gostilni Preac, ki je bila nabito polna kmetov in delavcev, shod naše stranke. Poročal je sodrug Slanovec iz Maribora o volilnem redu. Ljudstvo stoji trdno v naših vrstah, ko zopet vidi, kako je ogroženo gledanje volilne pravice. Od 400 delavcev imalo samo štirje volilno pravico! Borili se bomo tako dolgo, da dobi vsak kmet in delavec volilno pravico, četudi klerikalci temu močno nasprotujejo. Časi se spreminjajo, v Bečela. V najkrajšem času se odpre tudi pri nas podružnica konsuma.

Selnica pri Mariboru

Tudi v naši vasi so kmetje izpregledali. To se je pokazalo zadnjo nedeljo na shodu klerikalne »Kmečke zveze«, kjer je hotel bivši deželni poslanec Pišek ljudi zopet »farbat«.

Ali izpodletelo mu je. Zavedni socialistični kmetje so nega in kaplana spodili. Da, gospodje! Samo mi, kmetje in delavci delamo, zato hočemo tudi sami lesti in vlatati same sebe, predvsem na v naši občini! Primate vendar enkrat že za kako delo in ne hodite več med kmete, za katere ste se brigali le takrat, kadar se je šlo za vaše žepce in za volitve!

Maribor

Mnogo smo že pisali o tem, kako se vzdržuje zločinska »Zveza jugoslovanskih železničarjev«. Da ta »Zveza« še vedno živi, le pripisovati dejstvu, da se naslanja na silo. Gospodom železničarjem je služba na železnici identična z zvezarstvom. Prispevke za »Zvezo« se delavcem in drugim uslužbencem odtrguje pri blaginji. V mnogih slučajih se uslužbenca niti ne vrača, ali hoče pristopiti k »Zvezi« ali ne. In če je enkrat že vpisan pri »Zvezi« tedaj ni več lahka reč, rešiti se zvezarske nadloge. Znano nam je več slučajev, da je že pred 2 mesecema več članov »Zveze« naznanilo sminjenim potom izstop. Ali vodje zvezarske organizacije tega kračnoma nočelo vzeti na znanje in odtrgavati prispevke še nadalje, če se jim resno ne zaprejo. Seveda si la-

hko predstavljate, koliko le takih po-gumnežev. Mnogo je takih železničarjev-zvezarjev, ki bi prav radi pustili »Zvezo« na cedilu pa se cutijo primorane ostati še nadalje pri »Zvezi« zavoljo raznih izpitov. Znano je namreč, da se pri izkušnjah ne vraša, koliko znaš, temveč če si organiziran v »Zvezi« ali ne. Zvezarji agitirajo za sebe v celoma s temi besedami: »Če hočeš res kaj postati, moraš se organizirati pri »Zvezi«. Ali ni to neznačajnost in nasilstvo?! Uslužbeni in delavci si enostavno ne puste kratiti osebnih svobod! Ako se ni prišel čas, da iz-gine »Zveza« popolnoma s površja, pa še oride. Železničarji pa smo za enkrat že toliko zreli, da si ne pu-stimo poveljevat od nobenih Der-žav...

LISTNICA UREDNIŠTVA

Dobrosilka iz Bukovice. Vašega pisma in brošurice nismo še prejeli. Zdravo!

Vsem našim doniskom. Ponovno prosimo vse naše donisknike, da uredništvu »Napreja« ne pošiljajo dopisov s pripombo, da naj se dopis objavi tudi v »Ljudskem Glasu«, oziroma »Delavcu«. Take dopise naj pošljejo v dveh ali v treh izvodih, in

sicer ne en prepis naravnost uredništvu tistega lista, kjer naj bo dopis objavljen, ker mi za prenašanje dopisov iz enega uredništva v drugo ne moremo skrbeti.

NAROČNIKOM »DEMOKRACIJE«

Vsled štralka tiskarjev nam ni bilo več možno izdati pravačasno zadnjo številko Demokracije. Radi tega smo sklenili, da sklenemo drugi letnik, ki se zaračuna naročnikom po 10 K. Mesto Demokracije bo odšel izhajala socialistična revila:

»NAŠI ZAPISKI«

ki bodo izhajali mesečno in bodo stali celotno 30 K. Prva številka izide koncem meseca. Prvo številko dobe vsi stari naročniki Demokracije. Oni, ki niso stari naročniki, pa račun »Naših zapiskov«. Sodrugi! Organizacije! Naročite »Naše zapiske«, ki bodo predvsem širili socialistično vzgojo.

Naročila sprejema uradništvo »Naših zapiskov« v Ljubljani, nočni uredal 91.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Rudolf Golob. Tisk: »Učr.« tiskarna v Ljubljani.

Priporoča se trgovina z želez-nalno in poljedelskimi stroji

ZALTA & ŽILIC

Ljubljana, Marije Terezije c. 10
(Gospodarska c. 10.)

Jos. Fabiani, Ljubljana

raznolična različna specijalna blago po celotni kraljevini od 5 kg. avstrijske poštne preplate.

Kupim vsako množino cinkahsvinca po najvišjih cenah.

M. Ussar, kleparnica, Maribor, Schillerjeva ulica 17.

Marija Tlačar, Tovarniška zaloga

= Ljubljana =

Selenburgova ulica. :: in razglednic ::

Ljudska tiskarna Maribor

d. d. v Ljubljani

naznanja, da je kar najmoderneje opremljena in da izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Izvršuje:

knjige, brošure, računske zaključke, cenike, lepake, letake, vabila, trgovske račune, razpredelnice, pisma in zavitke, osmrtnice, posetnice itd. v eni ali več barvah od najfinejše do najpreprostejše vrste.

Vse lično in po zmernih cenah.

Konsumna društva, zavedi, organizacije, razna društva, trgovci in obrtniki! Priporočamo vam, da se trdno oklenete te najbolj zmogljive tiskarne v Mariboru.

Ljubljana

Rimska c. 16

naznanja, da še vedno dela s pristnim blagom. Izvršitev točno. Zmerne cene za vsa izvršena dela. Izdani dve leti.

Izobraž. društvo Svoboda podr. Hraštink

13. šte.

pevovodjo.

Plača po dogovoru. Služba stalna. Poudrbe od 31. jan. 1920 na podružnico Hraštink.

Odda se velika klet

s posebnim uhođom. Poizve se v Sp. Šiški, Kauškova ulica 256 142 pri Petru Čare.

Sladna kava

105 znamka

„Vardar“

v zavrtkih po 1/2 in 1/4 kg

Tovarna:

Jovo Gogovič — Nova Gradiska

Zaloga za Slovenijo:

Podružnica Jovo Gogovič

Maribor, Glavni trg 21.

Delovodja

pri stavbeni tverdi, 35 let star, se želi seznaniti z gospodinjstvom ali vdovo brez otrok v starosti od 25 do 35 let, v avrhu ženitve. Cen. ene ponudbe upravi »Naprej« pod 130.

Deklica, stara okoli 7 let, zdravih, in že umirih taršev vzamem takoj za svojo. Prijave: Rožna dolina št. 139.

Raznašalce in Kolporterje

sprejme takoj p. d. zelo ugodnimi pogoji **uprava »Naprej«**.

Dobrodelna efektna loterija

društva »DOBRODELNOST« v Ljubljani v korist sirot, slepcev, invalidov in hiračev.

1317 ohičkov v skup. vrednosti **80.000 kron.**

Glavni dobiček v vrednosti **20.000 kron.**

Stička 2 kroni.

Stičke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10. Zrebanje bo 3. febr. 1920 ob 6. zvečer.

Splošno mizarstvo

Pavla Nikolajeviča v Ljubljani.

Spodnja stiska, Kamniška ul. 106, v lastni hiši se priporoča v napravo vsakovrstnih mizarstvih del. Tudi se dobi gotova sobna in kuhinjska oprava itd. Izvršitev solidna in po nizkih cenah. Prosim blagohotnih naročil.

V atonement dnevno 10 K

se sprejmejo osebe 118 v restavraciji Maribor

Grajski trg št. 1.

MENJALNICA SLOVENSKE ESKOMPTNE BANKE

— v Ljubljani, Kolodvorska ulica, nasproti juž. kolodveru —

sprejema vloge na tekoči račun in hranilne knjižice.

Kupuje valute in devize po najvišjih dnevnih cenah

Ima stalno v zalogi velike množine tuje valute.

Karbidne svetilke

v najrazličnejših izdeljavah in velikostih se dobe po zmernih cenah pri tvrdki

Svetla, Ljubljana, Mestni trg 25.

Potrebuje trpežne čevije?

Potem si oglejte zalogo pri

Jakobu Lah MARIBOR

Glavni trg št. 2.

Tam dobite zanesljivo močne, vsakovrstne čevije po najnižji ceni, tako tudi galanterijsko blago, torbice za trg, potne košare t. d.

Postrežba točna! Cene brez konkurence!

Rezan les (smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov)

Tesan les (smrekov, jelkov, borov)

Okrogel les (smreka, jelka, bor, mecesnov)

Bukov les (hlode od 25 cm debelosti naprej)

Drva (trda in mehka)

Stoječi les v gozdu

Smrekovo skorjo

kupi vsako množino

„DRAVA“ lesna trgovska in industrijska družba

= v Mariboru. =

POZOR! Is Trsta in podružnica iz Hrabrova so se preselili **POZOR!**

v Ljubljano v Reber št. 11 (Stari trg)

„diplemirana jugoslovanska krojačnica“

FRANA MALIS.

Kdor želi imeti lepe in elegantno napravljene ohleke po vsakovrstnih in najmodernejših vzorcih naj jo obišče, kjer bo najtočnejše in najceneje postrežen.

Priporočam se vsem svojim stariim klientom ter vsem Jugoslovanom s odličnim spoštovanjem

142 **FRAN MALIS, diplemiran krojač.**

ZNAMKA „ITO“

„Sarko“

ZNAMKA „ITO“

Novo, po sestavi in načinu zdravljenja od vseh dosedanjih mazil bistveno razlikujoče se **sredstvo proti srbečici in garjem.** Vsaka garnitura, zadostujoča za eno odraslo osebo, sestoji iz **„SARKO“** mazila št. 1, **„SARKO“** mazila št. 2, **„SARKO“** prah za posipanje, in natančnega navodila uporabe. Cena 16 K, po pošti 18 K. Izdeluje in razpošilja: **Leka na pri srebrenem sokolu, Brežice.**

Ljubljanska kreditna banka

= v Ljubljani. =

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

— Delniška glavnica —
K 20.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnim obrestovanjem.

Rezervni fond okroglo K 8.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, finančne obroke, obroke in gotovine — aprovizacijske kredite —